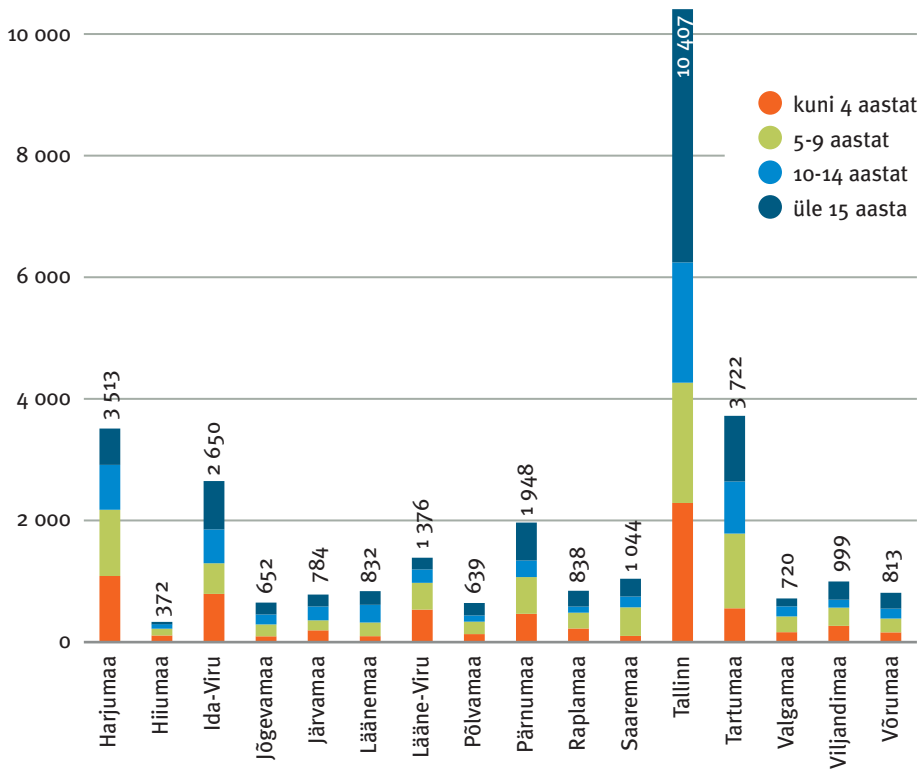

23 küsimust
Eesti vabakonna kohta

ja vastused,
nii hästi, kui neid leida oskasime

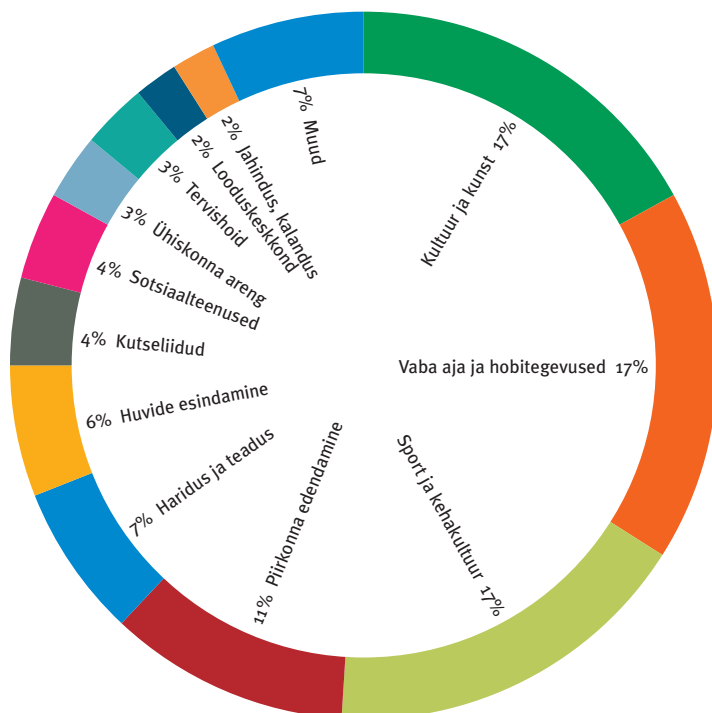
Tekst: **URMO KÜBAR, ALARI RAMMO**

Ühingute arv ja nende vanus maakonniti

Allikas: Äriregister; TLÜ "Kodanikualgatuse institutsionaliseerumine Eestis" (2014)

Vabaihenduste tegevusvaldkonnad

Allikas: "Kodanikualgatuse institutsionaliseerumine Eestis" (TLÜ 2014)

1 Kui palju on Eestis kasumitaotluseta ühinguid?

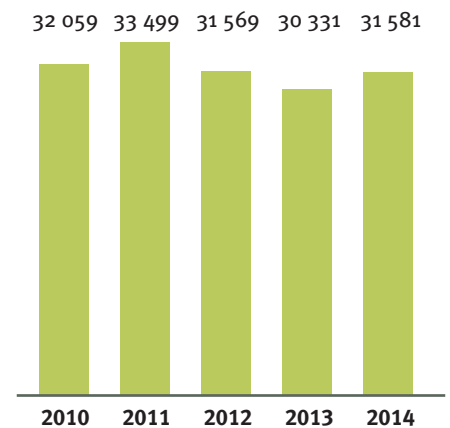
Aasta alguse seisuga oli Eestis registreeritud 31 581 kasumitaotluseta organisatsiooni, neist umbes kolmandik korteriühistud. 97% on MTÜd, 3% sihtasutused. Mullu asutati Eestis keskmiselt igas kuus 120 uut ning tegevuse lõpetas 30 ühingut.

Tegelikult tegutsevate organisatsioonide arv on arvatavasti u 6000 võrra väiksem, sest kohustuslikku aastaaruannet esitab 80% registreerituist.

2012-13 vähenes registreeritud ühingute arv peamiselt selle tõttu, et register hakkas kustutama organisatsioone, kes polnud esitanud majandusaasta aruannet ega reageerinud neile saadetud hoiatustele (ehk siis suure tõenäosusega tegelikult enam ei tegutsenud).

Metoodika leiad lk 28.

Ühingute arv aasta lõpuks

Allikas: Äriregister

2 Kus ja kui kaua nad tegutsenud on?

Kolmandik Eesti mittetulundusühendustest tegutseb Tallinnas (10 400), kõige vähem on neid Hiiumaal (370). Võrreldes elanike arvuga on aga kõige aktiivsemad organisatsioonide moodustajad just hiidlased (üks organisatsioon iga 26 inimese kohta), kõige passiivsemad idavirumaa-lased (üks organisatsioon iga 59 inimese kohta). Umbes pooled ühingutest on asutatud viimase kümne aasta jooksul, vee-rand sellel kümnendil.

Allikas: Äriregister; Statistikaamet; TLÜ "Kodanikualgatuse institutsionaliseerumine Eestis" (2014)

3 Mida nad teevad?

Enam-vähem ühepalju vabaihendusi ütleb TLÜ uuringus oma peamiseks tegevusalaks olevat kultuuri, spordi või inimeste vaba aja sisustamise – kokku on neile kolmele valdkonnale pühendunud pooled Eesti ühendustest. Viimase viie aastaga on 11%-lt 6%-le vähenenud nende organisatsioonide osakaal, kelle peamiseks tegevuseks on oma sihtrühmade huvide esindamine.

Allikas: TLÜ “Kodanikualgatuse institutsionaliseerumine Eestis” (2014)

4 Kui palju liikmeid vabaihendustesse kuulub?

Sihtasutustel liikmeid ei ole. MTÜde liikmed on kas üksikisikud (85% kõigist MTÜdest) või teised organisatsioonid (näiteks nagu vabaihenduste liit EMSL). On ka selliseid, mille liikmeskonnas on mõlemaid.

Küsitluste järgi kuulub umbes kolmandik Eesti inimestest mõnda organisatsiooni ning see hulk pole hoolimata organisatsioonide arvu kasvust suurenenud. Kõige suurematel Eesti vabaihendustel on üle 10 000 liikme (suurim on Omanike Kesklit u 60 000 liikmega), kuid keskmisesse Eesti vabaihendusse kuulub praegu vaid 15 inimest ning see näitaja on aastatega aina pisemaks jäänud. TLÜ uuringu järgi on üle 40%-l Eesti MTÜdest praegu alla 10 liikme ning vaid 20%-l rohkem kui 50 liiget. Veel vähem on neid, keda organisatsioonid ise loevad aktiivseteks liikmeteks: 2/3 ühendustes on neid kuni 10 ja vaid 7%-l üle 50.

Aastaaruannete andmetel on liikmete arv veel troostitum: viiendik ühinguid on kaheliikmelised, pooltes on liikmeid vaid kaheksa, 75%-l 29. Kokku näitavad valimisse kuuluvad enam kui 8000 vabaihendust ligi pool miljonit liiget, kellest osa kuulub küll mitmesse ühingsusse.

Uued asutatavad organisatsioonid on keskmiselt varasematest väiksemad, aga ei kasva oluliselt ka vanuse lisandudes: näiteks aastatel 2005–2009 asutatud MTÜde keskmine liikmete arv (mediaan) oli neli aastat tagasi 12 ja on nüüd 13. Sama trendi võib näha ka mujal maailmas ning põhjuseks arvatakse, et organisatsiooni kuulmisele eelistavad inimesed nende tegevustes kaasa lüüa pigem vabatahtlikuna (näiteks nagu “Teeme ära” talgupaival osaledes),

annetajana või muul moel toetajana.

Juriidilisest isikutest liikmete arvu näitas aastaaruandes 1300 ühingu ringis, sealjuures pooltel on vaid kaks ja 75%-l kuni kaheksa liiget. Enim juriidilistest isikutest liikmeid – üle 1300 – on valimist Eesti Maksumaksjate Liidul.

Allikas: majandusaasta aruanded; TLÜ “Kodanikualgatuse institutsionaliseerumine Eestis” (2014)

5 Vabaihendused – meeste või naiste ala?

MTÜ tegevuses aktiivselt osalevate liikmete seas on naistel kõige suurem ülekaal teravishoiu, sotsiaalteenuste ja sihtrühmade huvide esindamisega tegelevates organisatsioonides; meestel aga spordiühendustes.

Vanemates kui 15aastastes vabaihendustes on pea pooltes ülekaalus naised, samas viimase nelja aasta jooksul asutustes on enam-vähem ühepalju neid, kus domineerivad kas mehed või naised või on mehi-naisi võrdselt.

Allikas: TLÜ “Kodanikualgatuse institutsionaliseerumine Eestis” (2014)

6 Kui palju vabaihendustel tulud on?

Aastaaruannete valimist (ligi 10 000 vabaihendust) näitas 2013. aastal sissetulekut üle 9000 ühingu, kogusummas enam kui 300 miljonit eurot. Pooltel organisatsioonidel jäävad tulud aastas alla 5500 euro. Seda on poole vähem, kui teenib aastas Eesti keskmist brutopalka saav inimene. Suurim sissetulek, üle viie miljoni euro, oli nii 2012 kui ka 2013 Eesti Olümpiakomiteel.

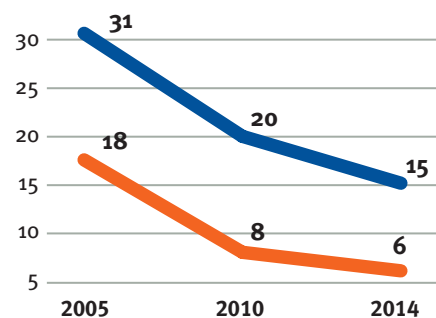
Allikas: majandusaasta aruanded

7 Kust Eesti vabaihendused raha saavad?

Enam-vähem võrdselt veerand vabaihendustest sõltub oma sissetulekutes kas ühest või kahest rahastamisallikast. Vähemalt kolm rahastamisallikat on 38%-l organisatsioonidest. Umbes 2/3 puhul jäid 2014. aastal sissetulekud eelmise aastaga võrreldes enam-vähem samaks, 22%-l sissetulekud vähenesid ja 12%-l sissetulekud suurenesid.

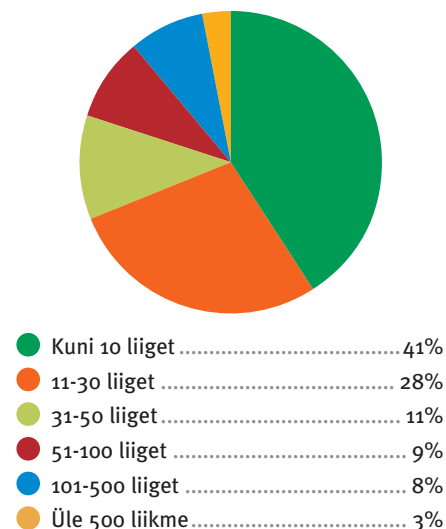
Kõige olulisema sissetulekuallikana

Keskmise vabaihenduse liikmete ja aktiivsete liikmete hulk

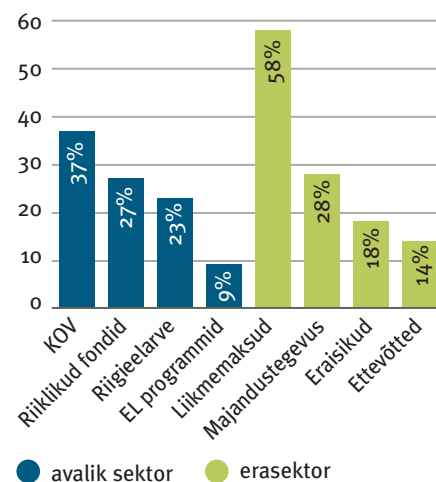
Allikas: “Kodanikualgatuse institutsionaliseerumine Eestis” (TLÜ 2014)

Vabaihenduste suuruse liikmete arvu järgi 2014

Allikas: TLÜ “Kodanikualgatuse institutsionaliseerumine Eestis” (2014)

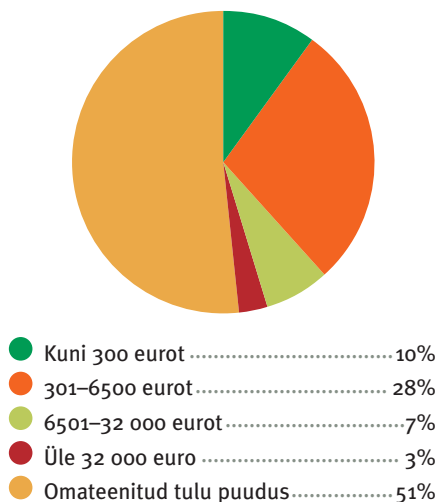
Kolme olulisema hulgas nimetatud sissetulekuallikad vabaihendustes

● avalik sektor ● erasektor

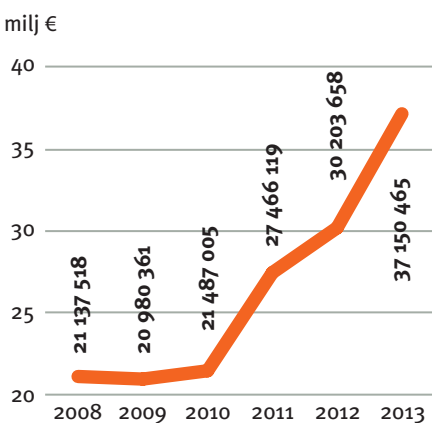
Allikas: TLÜ “Kodanikualgatuse institutsionaliseerumine Eestis” (2014)

Oma teenitud tulu maht vabäühendustes

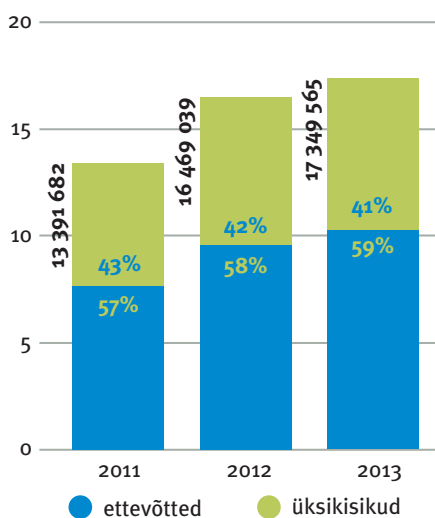
Allikas: TLÜ "Kodanikualgatuse institutsionaliseerumine Eestis" (2014)

Deklareeritud annetused (eurodes)

Allikas: Maksu- ja Tolliamet, INF₉ deklaratsioonid

Ettevõtete ja üksikisikute annetused

Allikas: Maksu- ja Tolliamet, INF₄ deklaratsioonid

nimetab 26% vabäühendustest enda jaoks liikmemakse, 15% kohaliku omavalitsuse toetust, 14% majandustegevusest teenitud raha, 10% riigieelarvelist toetust ning 8% toetust riiklikelt fondidelt.

Allikas: TLÜ "Kodanikualgatuse institutsionaliseerumine Eestis" (2014)

8 Kui palju Eesti vabäühendused riigilt raha saavad?

Täpset summat ei ole teada. 2012. aastal maksti riigikassast eri mittetulundusühendustele kokku 110 miljonit eurot, kuid see sisaldab mitte ainult vabäühendustele, vaid ka riigi ja KOV osalusega MTÜdele ja sihtasutustele makstud tegevus- ja projektitoetusi ning tasusid avalike teenuste osutamise eest.

Viimane põhjalik vabäühenduste riigipoolse rahastamise uuring on kuus aastat vana ning vaatles aastaid 2006-07. Eurodesse arvatuna said vabäühendused toona riigilt vastavalt 33,7 ja 44,3 miljonit eurot. Need summad jagunesid vastavalt 2854 ja 2965 organisatsiooni vahel, neist kolmandiku puhul jäi toetussumma alla 640 euro. 48% vabäühenduste vahel jagati 2% kogusummast ning 2,5% organisatsioonidest said kokku 47% riigi jagatud rahast.

USA Johns Hopkinsi ülikooli 34 riiki võrdlev uuring toob välja, et arenenud, tugeva kodanikuühiskonnaga riikides tuleb keskmiselt ligi pool vabäühenduste sissetulekust avalikult sektorilt; arengumaades aga umbes viiendik. Näiteks Belgia ja Iirimaa vabakonna rahast pärineb maksumaksjatel 77, Saksamaal 64, Prantsusmaal 58, Suurbritannias 47, Soomes 36, USAs 31%. Allikas: Siseministeerium; Praxis ja TLÜ "Kodanikeühenduste riigieelarvelise rahastamise analüüs 2006-07"; JHU "Global Civil Society: Dimensions of the Nonprofit Sector" (2004).

9 Kui palju Eesti vabäühendused oma majandustegevustega teenivad?

TLÜ uuringu järgi teenivad vähemalt mingi osa oma sissetulekust majandustegevusega umbes pooled Eesti vabäühendused. Vaid 10%-l organisatsioonidest ületavad sel moel teenitud tulud aastas 6500 eurot. Peamiselt teenitakse sissetu-

lekt oma toodete või teenuste müügist (68% neist, kes omatulu teenisid), avalike teenuste osutamisest (23%) või kinnisvarelt, näiteks ruumide rentimisest (15%).

Aastaruannete valimis näitas ettevõtetulustulud veidi üle 3000 ühingu, kokku nii 2012. kui ka 2013. aastal 80–90 miljonit eurot, kusjuures andmed erinevad üksjagu TLÜ uuringust – 25% teenib üle 11 000 ja mediaan jääb 3000 euro ringi. Tõenäoliselt ei ole kummagi allika andmed ka väga usaldusväärsed, kuna ühingu teadlikkus ja praktika oma tulude liigitamisel on väga erinevad ning samasuline tulu võib ühel olla kirja pandud ettevõtetulust, teisel annetuse, kolmandal liikmemaksu ja neljandal muu tuluna. Allikas: TLÜ "Kodanikualgatuse institutsionaliseerumine Eestis" (2014)

10 Kui palju Eesti vabäühendustele annetatakse?

Täpsed summad pole teada: aastaruannetes on annetused ühel real koos muude toetustega.

Tulumaksusoodustusega vabäühenduste nimekirja kuuluvad organisatsioonid deklareerisid 2013 annetuste ja kingitustena 37,2 miljonit eurot, kuid kõik annetusi saavad organisatsioonid ei kuulu sellesse nimekirja (näiteks erakonnad, kellest neli parlamendiparteid kogusid 2013 annetustena kokku u 1,5 miljonit eurot), samuti ei sisalda see otse mõnele abi küsinud inimesele antud summasid.

Samas on osa organisatsioonide selle summa sees deklareerinud ka näiteks riigi- või kohaliku omavalitsuse asutustelt saadud toetust.

Ettevõtete suurimad üksikud annetused olid 2011-13 vastavalt pool, poolteist ja 2,7 miljonit, eraisikutest annetas enim, 128 000 eurot, keegi 2011 aastal, järgmisel on rekordannetused olnud 46 000 ja 82 000 eurot.

Allikas: Maksu- ja Tolliamet, INF₉ deklaratsioonid

11 Kui palju on Eestis annetajaid?

Nimeliselt deklareeritud annetusi tegid 2013. aastal tulumaksusoodustusega va-

baühenduste nimekirja kuuluvatele organisatsioonidele 2500 ettevõtet (vähem kui 2% kõigist Eestis registreeritud ettevõtetest) ja 44 500 üksikisikut (u 4% tööealistest ja vanematest elanikest), kokku 17,4 miljoni euro eest.

Need numbrid ei sisalda anonüümseid, näiteks korjanduskastide või heategevus-telefonide kaudu tehtud annetusi, samuti välisriikidest laekunud annetusi.

Allikas: Maksu- ja Tolliamet, INF4 deklaratsioonid

12 Kui aktiivsed annetajad on Eesti inimesed võrreldes teiste riikidega?

World Giving Indexi võrdleva uuringu kohaselt, kus inimestelt küsitakse, kas nad on viimase kuu aja jooksul heategevuseks annetanud, paikneb Eesti 16%-ga 135 riigi seas 93. kohal, võrdselt Ghana, Mehhiko ja Mauritaaniaga. Kõige levinum on annetamine Birmas (91%), Maltal (78%) ja Tais (77%); lähiriikidest on meist ees Rootsi (55%), Soome (43%) ja Läti (28%), meie taga Leedu (12%) ja Venemaa (6%). Euroopa Liidu 25 liikmesriigist on Eestist lisaks Leedule tagapool vaid Bulgaaria (14%) ja Kreeka (9%).

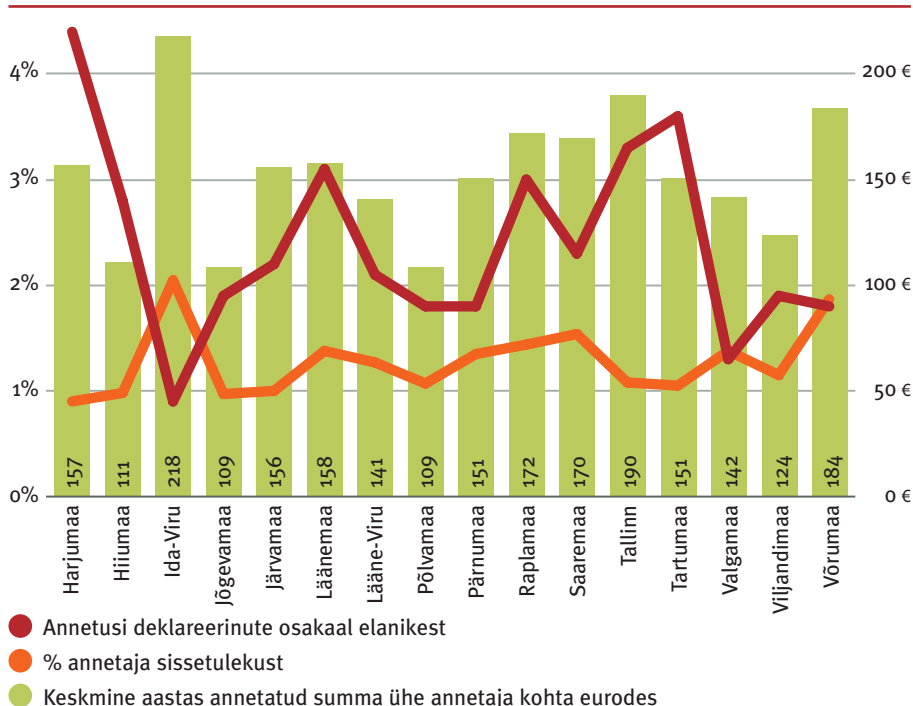
Emori küsituses ütles end aasta jooksul olevat heategevuseks raha annetanud 40% Eesti elanikest. Mingil moel heategevuslikult käitunud (näiteks ostnud tooteid, mille müügist annetatakse osa heategevuseks, ostnud pileti heategevuskontserdile, annetanud esemeid, teinud vabatahtlikku tööd vms) ütleb end aasta jooksul olevat 85% vastanutest. 91% ütles, et on põhimõtteliselt nõus raha annetama, neist 54% eelistaks seda teha otse abi vajavale inimesele.

Allikas: Charities Aid Foundation "World Giving Index 2014", TNS Emor "Heategevusalaste hoiakute uuring 2013"

13 Kus elavad Eesti kõige heldemad annetajad?

Kõige rohkem, kokku pea 2,7 miljonit eurot, deklareerisid 2013. aastal annetustena Tallinna elanikud. Suhteliselt kõige rohkem annetajaid elab aga Harjumaal, kus annetusi deklareeris 4,4% elanikest. Ühe

Üksikisikute annetused 2013. aastal maakonniti

Allikas: Maksu- ja Tolliamet, füüsiliste isikute tuludeklaratsioonid 2013

Enim annetusi kogunud organisatsioonid

2 782 331	1. Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kirik
1 545 326	2. SOS Lasteküla Eesti Ühing
853 895	3. Balti Haridus- ja Kultuuriühing
697 567	4. Seitsmenda Päeva Adventistide Koguduste Eesti Liit
690 225	5. Tallinna Lastehaigla Toetusfond
564 078	6. Eesti Jehoova Tunnistajate Koguduste Liit
547 403	7. Päästearmee Eestis
475 301	8. Narva Issanda Ülestõusmise Peakiriku Kogudus
448 790	9. Tallinna Aleksander Nevski Stavropigiaalne Kogudus
404 538	10. Peeteli Kiriku Sotsiaalkeskus

Allikas: Maksu- ja Tolliamet, INF9 deklaratsioonid 2013 (võimalusel täpsustatud organisatsioonidega)

10 olulisimat ühiskondlikku probleemi Eesti inimeste hinnangul

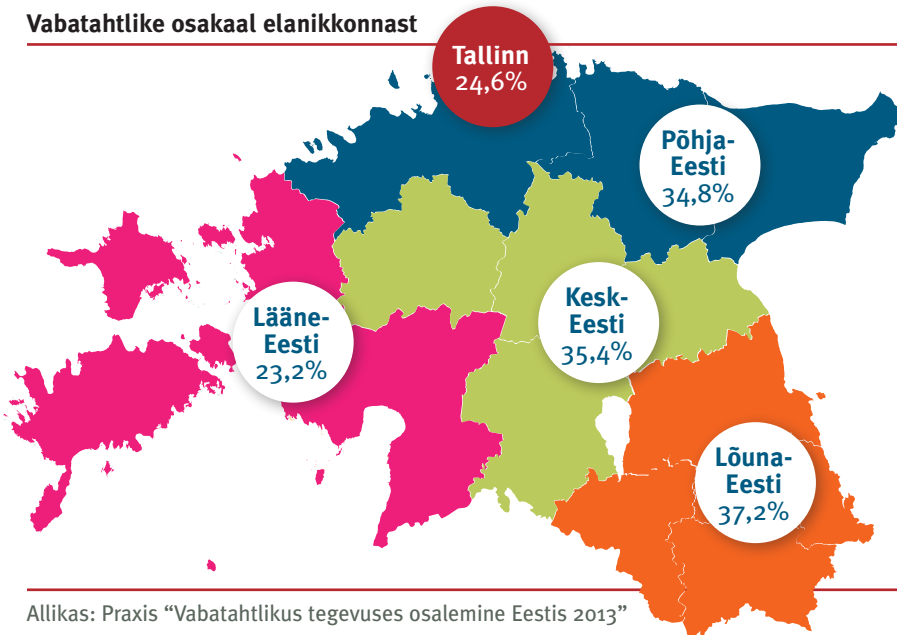
1. Inimeste majanduslik toimetulek ja tööpuudus
2. Vanemliku hoolitsuseta lapsed
3. Kvaliteetse hariduse kättesaadavus kõigile lastele
4. Rahvatervis
5. Narkomaania ja alkoholi liigtarvitamine
6. Kuritegevus
7. Erivajadusega inimeste olukord
8. Looduskeskkond
9. Integratsioon
10. Kodutud loomad

10 populaarsemat valdkonda annetajate seas

1. Religioon
2. Haridus
3. Vanemliku hoolitsuseta lapsed
4. Sport
5. Tervishoid
6. Inimeste majanduslik toimetulek
7. Kultuur
8. Kodutud loomad
9. Kohaliku kogukonna areng
10. Erivajadustega inimesed

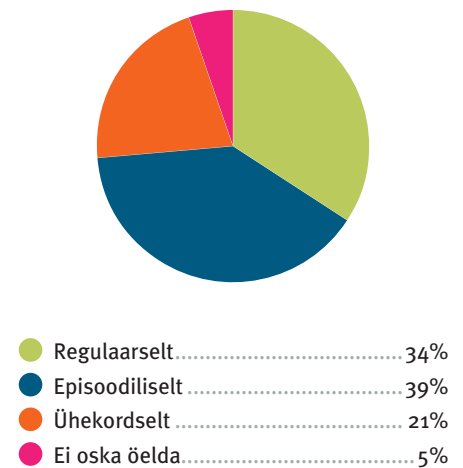
Allikas: TNS Emor "Heategevusalaste hoiakute uuring 2013"; Maksu- ja Tolliamet, INF9 deklaratsioonid 2013 (saja enim annetusi saanud organisatsiooni annetuste summad tegevusvaldkondade kaupa).

Vabatahtlike osakaal elanikkonnast

Allikas: Praxis "Vabatahtlikus tegevuses osalemine Eestis 2013"

Vabatahtlike osalemisaktiivsus

Allikas: Praxis "Vabatahtlikus tegevuses osalemine Eestis 2013"; Statistikaamet

annetaja kohta andsid keskmiselt kõige rohkem, 218 eurot, Ida-Virumaa elanikud, annetades heategevuseks keskmiselt rohkem kui 2% oma tuludest. Eesti keskmine annetaja annab heategevuseks 1,1% oma tuludest. Võrdluseks: USA-s on vastav arv 3%, kõige heategevuselembesemas osariigis Utah's aga 6,6%.

Allikas: Maksu- ja Tolliamet, füüsiliste isikute tuludeklaratsioonid 2013; The Chronicle of Philanthropy

14 Kes on Eestis kõige edukamad annetuste kogujad?

Kümne 2013. aastal enim annetusi saanud organisatsiooni seas on kolm seotud vene õigeusu kirikuga. Lk 25 toodud tabel kajastab vaid tulumaksusoodustusega vabähen-duste nimekirja kuuluvatele organisatsioonidele tehtud annetusi (sellesse nimekirja ei kuulu muu hulgas erakonnad, kellest 2013. aastal annetati näiteks Reformierakonnale 497 844 eurot ja IRLile 484 477 eurot).

Allikas: Maksu- ja Tolliamet, INF9 deklaratsioonid 2013 (võimalusel täpsustatud organisatsioonidega)

15 Milleks Eesti inimesed annetavad?

Emori heategevusalaste hoiakute uuringu põhjal peetakse kõige olulisemaks ühis-

kondlikuks probleemiks inimeste majanduslikku toimetulekut, kõige rohkem annetatakse aga kirikutele ja kogudustele.

Vaata tabelit lk 25!

Allikas: TNS Emor "Heategevusalaste hoiakute uuring 2013"; Maksu- ja Tolliamet, INF9 deklaratsioonid 2013 (saja enim annetusi saanud organisatsiooni annetuste summad tegevusvaldkondade kaupa).

16 Kui palju tehakse Eestis vabatahtlikku tööd?

Praxise 2013. aasta uuringu põhjal osaleb vabatahtlikus tegevuses 31% Eesti elanikest aastas, uuringu veapiiri arvesse võttes tähendab see umbes 265 000 – 345 000 inimest. Keskmine Eesti vabatahtlik teeb aastas 63 tundi vabatahtlikku tööd, täistööajale arvestades oleks vabatahtlike panus seega võrreldav 8700 – 11 300 inimese aastatööga, mis on ligilähedane väikese Kesk- või Lõuna-Eesti maakonna töötajate arvule. Arvestades, et keskmine palk on Eestis u 6 eurot tunnis, on vabatahtlike tehtava töö rahaline väärtus u 100–130 miljonit eurot aastas ehk 0,5-0,7% sisemajanduse kogutoodangust.

61% vabatahtlikest on kaasa löönud heakorra- või muudel sarnastel talgutel, 34% aidanud ürituste korraldamisel ja läbiviimisel. Edasi tulevad suhteliselt võrdselt (15–19%) abistamine esemete kogumisega heategevuseks, abivajajate

aitamine teenuste pakkumise või nõustamisega, koolituste läbiviimine ja inimeste juhendamine, kampaaniate või meeleavalduste korraldamises osalemine ning organisatsioonide juhtimises osalemine.

Rohkem kui pooled vabatahtlikest on kas ühekorred või episoodilised (teinud vabatahtlikku tööd rohkem kui korra aastas, aga siiski juhuslikult). Regulaarsetest vabatahtlikest teeb kolmandik seda iga nädal, 37% kord või paar kuus ning 21% kord või paar kahe-kolme kuu jooksul. Allikas: Praxis "Vabatahtlikus tegevuses osalemine Eestis 2013"; Statistikaamet

17 Kes teevad Eestis vabatahtlikku tööd?

Eesti keskmisest rohkem on vabatahtlike seas naisi, eestlasi, (üli)kooliealisi ja kesk- ja kõrghariduse ja suurema sissetulekuga inimesi.

Allikas: Praxis "Vabatahtlikus tegevuses osalemine Eestis 2013"

18 Kui palju inimesi vabähendustes töötab?

Palgalisi töötajaid on TLÜ uuringu järgi vaid igas viiendas Eesti vabähenduses, neist omakorda enamikus on töötajaid 1-2. Vaid 4%-l vabähendustest on rohkem kui kolm täistööajaga palgalist töötajat, kelle töölepingu kestus on üle poole aasta. Palgatöötajatega vabähenduste osakaal on aasta-aastalt vähenenud. Vabähendustes töötab umbes 10 000 inimest ehk ligi 2% Eesti tööjõust (seda on umbes sama palju, kui on tööl käivad inimesi Põlvamaal). Siia pole arvatud korteriühendustes või valitsemissektorisse kuuluvates mittetulundusühendustes (näiteks haiglad) töötavaid inimesi, koos nendega moodustab mittetulundussektor umbes 5% Eesti tööturust.

Mittetulundusühendustes töötavate inimeste keskmine palk oli 2013. aastal 414 eurot ehk vähem kui pool Eesti keskmisest palgast.

Majandusaasta aruannete analüüs pakub jällegi pisut erinevat pilti – töötajate arvu näitasid pea kõik valimised ehk üle 9000 ühingu, ent kokku seejuures vaid 2500 töötajat (taandatuna täistööajale),

kuusuures 75%-l on kolm, pooltel kuni kaks töötajat. Näitaja pole 2012. aastaga võrreldes oluliselt muutunud. Tööjõule kulutatud raha näitas samas aga vaid vähem kui 3000 ühingu. Sellest võib järeldada, et töötajateni kirjutatakse aruannetes ilmselt ka vabatahtlikke, kellele palka ei maksta. Tasutud sotsiaalmakse näitab loogiliselt sama palju ühingu kui tööjõukulused, kokku makstakse aastaaruannete järgi vähem kui 3000 vabähendustes sotsiaalmaksu u 20 miljonit. Enim, ligi 400 000 eurot, tasus ka suurimate tööjõukuludega SOS Eesti Lasteküla.

Tööandjana on vabasektor aga kokku umbes sama suur kui Swedbank üksi ehk tööjõukuludele läheb aastas 60–70 miljonit, ent pooltel ühingutel jääb see alla 6000 euro aastas. Suurimad tööjõukulud on SOS Eesti Lastekülal, ligi kaks miljonit.

Vaadeldud vabähenduste juhatustes kuulub kokku üle 40 000 inimese (osa kindlasti kattub), ent aruannete järgi on seotud isikutele ehk enamasti juhtkonnale makstud tasusid raporteerinud vaid pealt tuhande ühingu, pooled neist alla 4600 euro aasta peale. Nii et kuigi juhtkondadele on kokku makstud 10 miljoni euro ringis, on juhte tasustavaid ühinguid väga vähe ning kulud ühingu kohta väikesed.

Allikas: majandusaasta aruanded; TLÜ "Kodanikualgatusse institutsionaliseerumine Eestis"; Statistikaamet; Maksuamet

19 Kui palju raha vabähendustest edasi heategevuseks läheb?

Kui vabähendused koguvad aastas annetusi mitukümmend miljonit, siis aastaaruannete põhjal on tuhatkond organisatsiooni ka ise jaganud annetusteks ja toetusteks mõneste miljonit eurot, neist pooltel jääb see summa alla 2000 euro. Sellest ei saa otsesõnu järeldada, et suur osa annetustest endale jääks, sest kulud võivad olla ka teistel tulemiaruaude ridadel, näiteks projektide all. Enim, üle 1,5 miljoni jagas 2013. aastal Eesti Juudi Kogukond, aruandes küll täpsustamata, kuhu. 2012. aastal näitas jagatud annetuste ja toetuste real suurimat summat, 1,2 miljonit, Eesti Olümpiakomitee, mis pole ka olemuselt heategevus, vaid lihtsalt sport.

Allikas: majandusaasta aruanded

Keskised vabatahtlikud

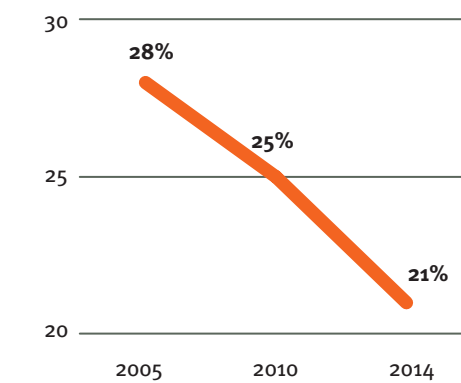
	Vabatahtlike keskmine	Eesti keskmine
Sugu		
Mees	42%	47%
Naine	58%	53%
Vanus		
15–24	22%	16%
25–34	16%	18%
35–49	30%	27%
50–64	20%	26%
65–74	11%	12%
Haridus		
Alg- või põhiharidus	11%	14%
Kesk- või keskeriharidus	50%	58%
Kõrgharidus	34%	25%
Rahvus		
Eesti	77%	68%
Muu	23%	32%

Pere keskmine netosissetulek

kuni 300 eurot	6%	7%
301–500 eurot	10%	12%
501–800 eurot	14%	17%
801–1300 eurot	21%	18%
Üle 1300 euro	22%	18%

Allikas: Praxis "Vabatahtlikus tegevuses osalemine Eestis 2013"

Palgaliste töötajatega vabähenduste osakaal

Allikas: TLÜ "Kodanikualgatusse institutsionaliseerumine Eestis"

20 Palju vabäühendustel raha on?

Bilansiandmete järgi on vabäühendustel 2013 lõpuga n-ö pangas raha kokku 76 miljonit, ent pooltel vaid tuhatkond eurot ja alla selle. Näitaja pole varasema aasta-ga võrreldes oluliselt muutunud. Suurim “kontojääk” oli teist aastat järjest Tartu Ülikooli Sihtasutusel. See number üksi ei näita siiski midagi, sest raha taga võivad kohustused olla.

Kusagile paigutamata ja kohustustevaba raha ehk eelmiste perioodide jaotamata kasumit on vaadeldud aastaaruannetes ligi 9000 vabäühendusel kokku 124 miljonit. Selle eest saaks iseenesest ehitada veel kaks uut Eesti Rahva Muuseumi, ent isegi FC Flora ei saaks oma rekordilise 10 miljoniga väga palju teha ning vaid veerandil ühingutest on jaotamata kasumit üle 5000 euro, pooltel alla 1000 eurot.

Allikas: majandusaasta aruanded

21 Palju neil varasid ja võlgu on?

Varade maht on ligi 10 000 vaadeldud vabäühendusel 306 miljonit eurot, ent taas on pooltel see vaid veidi üle 2000 euro. Enim vara on Jalgpalliklubil FCF, seda nii bilansimahu kui ka põhivara poolest. Pikaajalisi kohustusi on näidanud tuhatkond ühingat, 48 miljoni euro eest. Varmad polda ka laenu võtma, neid kohustusi on tuhatkonnal 21 miljoni eest, suurim neist MTÜ-I Hellenurme Mõis,

aasta varem Inglise Kolledži sihtasutusel. Allikas: majandusaasta aruanded

22 Kui kasumlikud nad on?

Tulemiaruanete järgi tulevad vabäühendused ots otsaga kokku, pooltel oli 2013 põhitegevuse tulek kuni 38 eurot. Suurimat tulemit ehk poole miljoni kanti näitasid viimastel aastatel SA Maarja Küla ning Boris Tšaplõgini Mälestusfond (Paldiski õigeusu kirik).

Allikas: majandusaasta aruanded

23 Palju ka investeeritakse?

Kui mujal riikides tegutsevad fondid sageli kapitali investeerides ja selle tulu kasutades (nt Harvardi ülikooli sihtkapital on kolm Eesti aastaeelarvet), siis Eestis on niisugune praktika sisuliselt olematu: pikaajalisi finantsinvesteeringuid on ligi sajalt ühingul kokku 4,5 miljonit, veidi üle viie miljoni eest on kokku kinnisvarainvesteeringuid.

Ju pole keegi ülisuuri fonde lihtsalt teinud, ja väikse rahaga teenib mõistagi vähem.

Enim finantsinvesteeringuid, u 1 miljon eurot, on Sihtasutusel Eesti Rahvuskultuuri Fond, pooled vabäühendusist on investeerinud alla 4000 euro. Kasumit finantsinvesteeringutelt on teeninud aastaaruande järgi vaid poolsada ühingat, suurima neist, 38 000 eurot, SEB Heategevusfond.

Allikas: majandusaasta aruanded

Metoodika. Vastused põhinevad valdavalt eri uuringutel, millele lisandub majandusaasta aruannete analüüs. Viimase valimisse on püütud n-ö tavalised vabäühendused ning eemaldatud on kõik ühistud, kutseorganisatsioonid, erakonnad, ettevõtluse toetamise organisatsioonid ja valitsussektorisse kuulujad (riigi või KOV osalusega mittetulundusühendused), seda paljus nende enda valitud EMTAKi (Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori) koodi alusel. Seega põhineb aastaaruannete analüüs kokku ligi 10 000 ühingu värskeamatel andmetel. Kindlasti on valimis sees ikkagi neid, kes sinna kuuluma ei peaks, ja vastupidi, sest tegevusala koodi valitakse sageli kuidas jumal juhatab. Kui temagi. Analüüsiga aitas meid Tanel Pärnamaa, kes peab vahvat statistika populariseerimise saiti www.stat24.ee. Lisaks täname abi eest Uku Tamperet, Heilika Kutschi, Hille Hinsbergi, Maiu Uusi, Marten Laurit ja Erle Rikmanni.